

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(تریبیت و تهذیب)

« يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ » (بقره/۱۸۳)

(ای کسانی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما مقرر گردید، همانگونه که بر کسانی که پیش از شما بودند مقرر شده بود، باشد که پرهیزگار شوید.)

در کتاب‌های قانون، مواد قانون، بدون خطاب بیان می‌شود، ولی قرآن کتاب قانونی است که با روح و عاطفه مردم سر و کار دارد، لذا در بیان دستورات، خطاب می‌کند. البته خطاب‌های قرآن مختلف است. گاهی برای عموم می‌فرماید: «یا أَيُّهَا النَّاسُ»، اما برای هدایت‌یافتگان فرموده است: «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا».

هدف از خلقت جهان و انسان، تکامل انسان‌هاست. یعنی؛ هدف از آفرینش هستی، بهره‌گیری انسان‌هاست و تکامل انسان‌ها در گرو عبادت و اثر عبادت، رسیدن به تقوا و نهایت تقوی، رستگاری است. (بقره/۲۱)

« تقوا » به معنای خویشتن داری از گناه است. بیشتر گناهان، از دو ریشه غضب و شهوت سرچشمه می‌گیرند و روزه، جلوی تندی‌های این دو غریزه را می‌گیرد و لذا سبب کاهش فساد و افزایش تقواست.

حتی در برخورد با دشمنان، عادل باشیم. چون سیستم قانون‌گذاری باید به نحوی باشد که موجب یأس مسلمانان و جرأت کفار نگردد و اصل مقابله به مثل به همین خاطر است. آری! در مکتب قرآن، رعایت تقوا حتی به هنگام جنگ هم، از اصول تربیتی اسلام است. چون اگر در جنگ از مرز عدالت خارج نشویم، از امدادهای الهی نیز برخوردار خواهیم بود. و گمان نکنیم که رعایت عدالت و تقوا پیروزی ما را به تأخیر می‌اندازد. (بقره/۱۹۴).

به نظر مفسران و دانشمندان علوم قرآنی، آیاتی که با خطاب «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا» شروع شده‌اند، در مدینه نازل شده و جزء آیات مدنی می‌باشند. فرمان روزه نیز همچون دستور جهاد و پرداخت زکات در سال دوم هجری صادر گردیده است.

* آثار و برکات روزه؛

« روزه، باعث ایجاد تقوا و خداترسی و این در ظاهر و باطن، مهم‌ترین اثر روزه است.

« روزه، یگانه عبادت مخفی است. نماز، حج، جهاد، زکات و خمس را مردم می‌بینند، اما روزه دیدنی نیست.

« روزه، اراده انسان را تقویت می‌کند. کسی که يك ماه نان و آب و همسر خود را کنار گذاشت، می‌تواند نسبت به مال و ناموس دیگران خود را کنترل کند.

« روزه، باعث تقویت عاطفه است. کسی که يك ماه مزه‌ی گرسنگی را چشید، درد آشنا می‌شود و رنج گرسنگان را احساس و درك می‌کند.

« روزه: رسول خدا (ص) فرموده: روزه، نصف صبر است.

« روزه برای مردمان عادی، همان خودداری از نان و آب و همسر است، اما روزه داری بهتر، علاوه بر دوری از گناهان نیز لازم است، و روزه داری برتر، علاوه بر دوری از گناهان، باید دل انسان فقط جای خدا باشد نه دیگران.

« روزه، انسان را شبیه فرشتگان می‌کند، فرشتگانی که از خوردن و آشامیدن و شهوت دورند.

« روزه: دستور خداوند برای انجام روزه، خطاب زیبا و گامی برای تأثیر گذاری و جلوگیری از سختی آن و آسان شدن است.

« روزه: و اینکه می‌فرماید: روزه تکلیف برای ملت‌های گذشته هم بوده است، سختی آن را آسان می‌کند.

« روزه: بیان فلسفه و دلیل بعضی احکام همچون روزه، در قرآن، «لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» آن است که؛ اگر مردم نتیجه‌ی کاری را بدانند، در انجام آن نشاط بیشتری از خود نشان می‌دهند.